

Luomikasvain

Lääkärikirja Duodecim

22.12.2021

Silmätautien erikoislääkäri Matti Seppänen

- Oireet
- Taudin toteaminen
- Erotusdiagnostiikka
- Hoito
- Seuranta
- Kirjallisuutta

Keskeistä

- Silmäluomien iho altistuu helposti ulkoisille vaikutuksille ja erityisesti auringon valolle. Tästä syystä luomikasvaimet ovat yleisiä.
- Usein luomikasvaimet ovat hyvänlaatuisia, mutta silmälääkärin tutkimus on usein syytä suorittaa, jos todetaan luomikasvain.

Oireet

Luomikasvain ilmenee usein näkyvänä tai tuntuvana pattina luomessa. Luomen ulkonäkö voi muuttua siten, että luomen väri muuttuu. Luomella voi olla myös lisääntynyttä verisuonitusta.

Ihon arpisuus tai hilseily voivat viitata kasvaimen. Myös silmäripsien katoaminen voi olla luomen kasvaimen oireena.

Taudin toteaminen

Epäiltäessä luomikasvainta potilas ohjataan silmälääkärin tutkimuksiin.

Silmälääkäri tutkii luomen tunnustelemalla ja biomikroskooppitutkimuksella. Luomen reuna käännetään ja imusolmukkeet tunnustellaan. Luomen alueella oleva muutos mitataan ja mahdollisesti sen muoto piirretään talteen sairauskertomukseen. Usein luomen muutoksen alue myös valokuvataan.

Jos on viitteitä, että luomikasvain olisi pahanlaatuinen, otetaan kasvaimesta ns. PAD-näyte (patologisanatominen diagnoosi). Tarvittaessa tehdään levinneisyystutkimukset. Jos muutos on pieni ja muistuttaa esimerkiksi [basalioomaa](#), otetaan näyte usein leikkauksen yhteydessä. Jos epäillään, että kyseessä on esimerkiksi talirauhassyöpä, otetaan näyte koko luomen reunan läpi.

Lisäksi tutkitaan myös elimistön yleissairauksien mahdollisuus.

Erotusdiagnostiikka

Luomitulehdus voi pitkittyessään aiheuttaa luomessa muutoksia, jotka voivat muistuttaa kasvainta.

[Luomirakkula eli ch alazion](#) on paikallinen tulehdus. Joissakin systeemisairauksissa voi esiintyä myös luomen alueen muutoksia perustaudista johtuen. Tällaisia ovat esimerkiksi [sarkoidoosi](#), neurofibromatoosi ja lymfooma.

HOITO

Jos luomikasvain on hyvänlaatuinen, sen poistaminen ei ole useinkaan välttämätöntä. Jos kasvaimesta aiheutuu silmäluomen toiminnallista haittaa, se on usein aihe julkisessa terveydenhuollossa tapahtuvalle hoidolle.

Luomikasvainten hoitona on yleensä leikkaushoito. Muita hoitokeinoja ovat kasvaimen hoito laserilla tai kryohoidolla. Myös lääkehoitoja ja sädehoitoja käytetään tarvittaessa. Jos luomessa epäillään pahanlaatuista kasvainta, on tavoitteena kasvaimen poisto kokonaisuudessaan.

Kasvaimen poiston yhteydessä käytetään tarvittaessa ihosiirteitä tai kielekkeitä. Osassa tapauksista tarvitaan mahdollisesti lisähoitoja, kuten [sädehoitoa](#).

Seuranta

Hyvänlaatuisia luomikasvaimia seurataan usein vuoden välein silmälääkärin tutkimuksissa. Jos luomelta on poistettu pahanlaatuinen kasvain, seurataan tilannetta aluksi tiheämmin välein ja jatkossa usein vuoden välein.

Artikkelin tunnus: dlk01222 (027.048)

© 2022 Kustannus Oy Duodecim